

EUROPEAN
COMMISSION

e-Business
W@tch

IKT in trendi e-poslovanja v letu 2008

Povzetek rezultatov študije Sectoral e-Business Watch

Za "e-Business 3.0"

Osnovna infrastruktura IKT, na primer preprosto računalniško omrežje in dostop do interneta, je postala nekaj običajnega za večino podjetij v vseh sektorjih. Te tehnologije so postale tako razširjene, da so danes bistvene za opravljanje poslovanja. Nasprotno pa bodo imele razvitejše informacijske infrastrukture in storitve v jutrišnjem gospodarstvu ključno vlogo, ki bo daleč presegala same sisteme in tehnologijo, saj omogočajo in sprožajo nove načine upravljanja poslovnih odnosov in nove modele poslovanja v razvijajočem se digitalnem gospodarstvu. Velike družbe so ustrezno usposobljene za prevzem in razvoj teh modelov, manjše družbe pa jim morajo bodisi slediti bodisi tvegajo, da bodo izključene iz dobavnih verig.

Trend v smeri digitalno integriranih vrednostnih sistemov je mogoče opisati kot »e-Business 3.0«, nov življenjski cikel e-poslovanja. Ta faza temelji na začetnem prodoru interneta

v poznih devetdesetih letih prejšnjega stoletja (»e-Business 1.0«) in konzervativnejšem obdobju zmanjševanja stroškov po neuspelem mehurčku nove ekonomije na začetku tega tisočletja (e-Business 2.0). Temeljne informacijske infrastrukture so dozorele in danes le malo ljudi dvomi v njihovo pomembnost za sodobno poslovanje in njihov spodbudni učinek.

Medtem ko je IKT še naprej učinkovit vir za zmanjševanje obstoječih stroškov, pa vedno bolj dobiva vlogo orodja za inovacije in povečevanje prihodkov, ker omogoča nove storitve in načine dela znotraj vrednostnih verig in omrežij. Ob širjenju teh novih dejavnosti s poudarkom na znanju (ne le v storitvah, temveč tudi v proizvodnji) opažamo pojavljanje novih specializiranih posrednikov, ki od drugih družb prevzemajo pomožne poslovne procese in jim s tem omogočajo, da se osredotočijo na svojo glavno dejavnost.

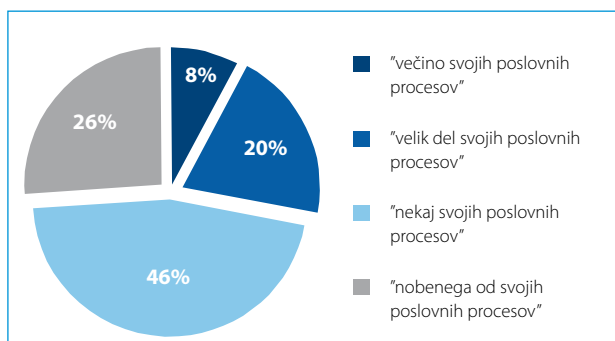
IKT in trendi e-poslovanja, ki so bili zaznani v letu 2007/8	W@tch je pozoren na: nastajajoče trende
<ul style="list-style-type: none"> ■ Boljša e-zrelost. Kakovost IKT infrastrukture družb se je v zadnjih 3–4 letih znatno izboljšala, zlasti pri MSP. Družbe so bolj pripravljene na razvitejše oblike e-poslovanja. ■ Od transakcij do zagotavljanja storitev. Družbe, tudi tiste v proizvodnih sektorjih, posvečajo vedno več pozornosti uporabi e-poslovanja zaradi boljših storitev za svoje stranke z namenom, da bi zgradile trajnostne odnose z njimi. E-poslovanje daleč presega sklepanje transakcij. ■ IKT za upravljanje informacij in preglednost procesov. Ne glede na trend osredotočanja na storitve za stranke, ostaja povečevanje učinkovitosti notranjih procesov pomemben cilj za IKT. Študije primerov kažejo, da je glavni potencial IKT v tem kontekstu izboljšanje preglednosti procesov in upravljanja informacij, kar olajšuje procese načrtovanja in sprejemanja odločitev. ■ Zunanje izvajanje in e-posredniki. IKT in e-poslovanje odpirata nove možnosti za zunanje izvajanje posebnih poslovnih procesov. Zunanje izvajanje obeta povečanje produktivnosti družb. Specializirani »e-posredniki« podpirajo izmenjavo podatkov med družbami. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ IKT za trajnostni industrijski razvoj. Potencial IKT, ki omogoča družbam, da zmanjšajo količino energije, ki jo uporabljajo, ali vsaj izboljšajo energetske učinkovitost, še ni dobro znan. Vprašanje se uvršča visoko na seznam nalog podjetij in politike zaradi naraščanja stroškov energije in okoljskih izzivov. Veliko truda bo vloženo v pospeševanje nadaljnjih inovacij na tem področju, na primer z uvajanjem novih sistemov upravljanja z energijo. ■ Posledice e-poslovanja za poslovne modele. Če bo »e-Business 3.0« izpolnil obete, bo verjetno veliko družb prilagodilo ali spremenilo svoje poslovne modele v skladu z e-strategijo. To vključuje odločitve o tem, katere dele vrednostne verige je treba zajeti, o portfeljih produktov, distribucijskih poteh in strategijah sodelovanja. ■ IKT in inovacije postajajo nerazdružljivi. Nova serija sektorskih študij še enkrat potrjuje pomembno vlogo IKT pri uvajanju novih poslovnih procesov, kot so organizacijske in procesne inovacije v družbah. Meje med izvajanjem novih sistemov, ki temeljijo na IKT, in uvajanjem inovativnih procesov postajajo zamegljene. Razlika med inovacijo »proizvoda« in »procesa« lahko zastari, ker se proizvodi in storitve kombinirajo na nove načine.

Različni sektorji, različna osredotočenost in vplivi

IKT in e-poslovanje se uporabljata v vseh sektorjih gospodarstva, a razlogi za njuno uporabo in njuna osredotočenost se lahko precej razlikujejo. To je odvisno od narave ponudbe družbe, obsega trga in tržne strategije.

Večje družbe v **industriji kemičnih, gumarskih in plastičnih proizvodov** so napredni uporabniki IKT in e-poslovanja ter ročne procese, ki temeljijo na papirju, vse bolj nadomeščajo z elektronsko izmenjavo. Industrija je razvila »Chem eStandards«, lastne tehnične standarde za izmenjavo podatkov, ki se nanašajo na kupovanje, prodajanje in dostavo kemičnih proizvodov.

Razporeditev e-poslovanja: % družb, ki pravijo, da izvajajo ... elektronsko (kemična industrija, 2007)

Vendar manjše družbe v sektorju niso tako napredne in za industrijo kot celoto bo pomembno, da se premesti ta »e-vrzek«.

V **jeklarski industriji** so omejene možnosti za neposredne transakcije e-prodaje. Glavni vpliv IKT je izboljšanje učinkovitosti procesa. V sedanji cenovni klimi bo to verjetno ostalo glavni cilj, saj se nabava v tej posebni tržni strukturi navadno odvija skozi dolgoročne odnose. Kljub temu pa se lahko komunikacija s strankami izboljša z e-aplikacijami.

IKT ima lahko ključno vlogo pri inovaciji proizvodov in skrajšanju časovne priprave v **pohištveni industriji**. Sektor uporablja v glavnem programske opreme CAD in 3D-orodja za načrtovanje in proizvodnjo. Vendar je ta sektor zelo raznovrsten, kar zadeva profil družb, in posledično ima raznolike sisteme IKT in stopnje e-sposobnosti, zaradi česar je težko vključiti e-poslovanje.

V **maloprodajnem sektorju** se e-poslovanje uporablja za procese upravljanja dobavnih verig med trgovci na drobno in dobavitelji, zlasti pri velikih prodajalcih na drobno. Skoraj 40 % prodajalcev na drobno uporablja e-poslovanje za spletno prodajo blaga, čeprav so prodajalci, ki se ukvarjajo izključno z e-prodajo na drobno, še vedno izjema. E-prodaja je še vedno bolj razširjena v ZDA kot v Evropi.

V **sektorju transporta in logistike** je opaziti znaten digitalen razkorak med velikimi in majhnimi družbami. Večje družbe uporabljajo napredne sisteme IKT za upravljanje operacij, majhne

družbe pa tradicionalnejša komunikacijska orodja. E-poslovanje lahko v tem sektorju pomeni številne različne stvari, od e-vo-zovnic do sledenja pošiljki. Novi brezpapirni modeli zmanjšujejo stroške in izboljšujejo preglednost dobavne verige.

Uvedba IKT ima velik vpliv na poslovne modele v **bančnem sektorju**. Najpomembnejše je, da je internet omogočil bankam, da so s spletnim bančništvom zmanjšale stroške. Prevladujoči model je »dvojna kombinacija bančništva«, v katerem stranke večino tradicionalnih ročnih bančnih storitev opravijo prek spleta, bolj zapletene storitve pa se še vedno opravljajo v bančni podružnici.

E-poslovanje v Evropi in ZDA

Evropske družbe, ki jih je preučeval Sectoral e-Business Watch, nekoliko manj uporabljajo IKT in e-poslovanje kakor primerljive družbe v ZDA, vendar razlike niso izrazite. Medtem je bilo ugotovljeno, da je uporaba IKT za upravljanje notranjih operacij v glavnem podobna, kaže, da v ZDA več družb izkorišča e-nabavo in spletno prodajo. Ta trend se nanaša na pet preučevanih sektorjev z rahlimi razlikami v podrobnostih. Gledano v celoti, sektorske študije ne kažejo nobenih konkurenčnih slabosti evropskih podjetij, ki bi izvirale iz nekoliko manjše uporabe IKT.

Gospodarski vpliv IKT in e-poslovanja

Velik del raziskave je bil opravljen zaradi boljšega razumevanja pomena vlaganja v IKT za konkurenčnost, produktivnost in rast. Študije Sectoral e-Business Watch v letu 2007/8 so v svojih ocenah našle mešane dokaze o vplivu IKT. Medtem ko

dokazi z mikropodatki jasno poudarjajo strateški vpliv e-poslovanja na posamezne družbe, pa makro analiza na ravni panoge razkriva le zmerne učinke kapitalskega vlaganja v IKT na produktivnost in rast.

Dokazi z mikropodatki: naraščajoča strateška pomembnost e-poslovanja	Analiza na sektorski ravni: le zmeren vpliv kapitala IKT na produktivnost in rast industrije, mešane posledice za energetske intenzivnost
<p>Dokazi z mikropodatki iz raziskave družb in študij primerov, izvedenih v letu 2007/8, kažejo na dinamičen razvoj e-poslovanja v vseh proučevanih sektorjih.</p> <p>Študije primerov kažejo, da je postala IKT univerzalna tehnologija. Njena uporaba je razširjena v vseh poslovnih funkcijah. V številnih družbah je e-poslovanje postalo pomemben instrument za izvajanje strategije. Posebni cilji in aplikacije e-poslovanja pa se seveda močno razlikujejo, odvisno od poslovnega modela družbe, njene velikosti in trga, na katerem deluje.</p> <p>Vidik družb. 55–70 % družb v vseh sektorjih pričakuje, da bo imela IKT velik ali srednji vpliv na njihovo poslovanje. To drži na praktično vseh področjih, vključno s primarnimi funkcijami (kot so proizvodnja, trženje in logistika) in podpornimi funkcijami (kot so nadzor, človeški viri in računovodstvo).</p> <p>Analiza podatkov. Regresijska analiza, ki temelji na analizi podatkov, ugotavlja, da je uporaba IKT pozitivno povezana z naraščanjem prihodka v vseh proučevanih sektorjih. Za podjetja iz kemičnega, maloprodajnega in transportno-logističnega sektorja obstajajo dokazi o pozitivnem vplivu uporabe IKT na tržne deleže.</p>	<p>Na sektorski ravni glede na ekonometrično analizo neposredni prispevek kapitala IKT k rasti produktivnosti in industrije manj viden .</p> <p>IKT in rast dodane vrednosti. Računanje rasti (ob uporabi podatkov iz računov produktivnosti in rasti EU KLEMS¹) ne daje prepričljivega dokaza o učinkih kapitala IKT na rast v večini analiziranih sektorjev. Sektor, v katerem ima IKT največjo vlogo, je bančništvo.</p> <p>IKT in rast produktivnosti dela. Analiza, ki temelji na skupini podatkov EU KLEMS od 1995 do 2004, je ugotovila le zmeren vpliv kapitala IKT na produktivnost dela. Namesto tega je bilo ugotovljeno, da je ključna gonilna sila za rast produktivnosti dela (merjene kot bruto vrednost proizvodnje na delovno uro) intenzivnost vmesnih vložkov. Najmočnejši dokaz v tem pogledu je bil ugotovljen v maloprodajnem, kemičnem in jeklarskem sektorju in v manjšem obsegu pri transportu in bančništvu.</p> <p>IKT in energija. Ekonometrična pilotna študija Sectoral e-Business Watch o vplivu IKT na porabo energije (za tri sektorje) ugotavlja, da se intenzivnost električne energije zmanjšuje ob uporabi komunikacijskih sredstev, vendar se povečuje z IT (računalniki in programska oprema).</p>

1. Računi rasti in produktivnosti EU KLEMS so rezultat raziskovalnega projekta, ki ga je financirala Evropska komisija za analizo produktivnosti v Evropski uniji na ravni panoge. Glej www.euklems.org

Vsekakor je raziskava odprla številna vprašanja, ki jih bo treba upoštevati pri oblikovanju celovite slike gospodarskega vpliva. Na primer, tehnične sestavine, »vgrajene« v obrate ali drugo tehnično opremo, se pri podatkih, ki so uporabljeni za raziskavo, morda ne kažejo kot kapital IKT. Poleg tega je nara-

ščanje produktivnosti le eden od vidikov uspešnosti družbe, h kateremu lahko prispeva IKT. Dobra strategija e-poslovanja je lahko bistvenega pomena za navzočnost družb na globalnih trgih, pri tem pa ni nujno, da se povečuje njihova produktivnost.

Posledice politike

V večini panog se ključne konkurenčne bitke ne bijejo na področju IKT. Kljub temu imajo lahko družbe, ki niso osredotočene na učinkovitost procesa in storitev za kupce s pomočjo IKT in e-poslovanja, resne probleme s premagovanjem ali celo dohajanjem konkurence. Zato je za oblikovalce politike še vedno pomembno, da pospešujejo IKT in sprejetje e-poslovanja na splošno, vendar se morajo pri tem v veliki meri upoštevati tudi posebnosti posameznih panog. Pobude politike lahko podpirajo zlasti uporabo standardov e-poslovanja, se osredotočijo na razvoj e-sposobnosti in podprejo sodelovanje MSP v vrednostnih verigah panoge. Tema politike, ki se poraja, je sposobnost IKT zmanjšati porabo energije.

STANDARDI IKT

Raziskava o e-poslovanju iz leta 2007 je ugotovila, da počasno sprejemanje standardov IKT vodi v probleme z interoperabilnostjo. Politika se lahko odloči za podpiranje projektov, ki spodbujajo hitrejšo in širšo sprejetje standardov na medsektorski ravni in znotraj različnih sektorjev. Pomembno je, da se pri teh pobudah ustrezno upoštevajo interesi MSP.

SPOSOBNOSTI IKT

Uspešen prevzem e-poslovanja zahteva nove sposobnosti in nove načine njihove uporabe. Politika EU je bila izjemno osveščena o pomenu IKT in sorodnih storitev, pa vendar se družbe vztrajno soočajo s težavami pri iskanju teh sposobnosti pri delovni sili. Treba je obravnavati tri ključne vidike: izobraževanje strokovnjakov IKT, izobraževanje uporabnikov IKT in zagotavljanje ustreznih informacij o IKT in e-poslovanju za vodstvo, da bi mu omogočili strateško načrtovanje. Obstaja lahko tudi potreba po sektorskih pristopih za reševanje teh izzivov.

SPODBUJANJE VREDNOSTNIH VERIG IKT

IKT in e-poslovanje sta ključni gonilni sili v razvoju vrednostne verige družbe: nabava, proizvodnja, trženje, prodaja in distribucija. Študije kažejo, da je še veliko možnosti za izboljšanje, saj številne družbe menijo, da njihovi dobavitelji in kupci še niso pripravljeni za e-poslovanje. To se po navadi navaja kot glavni razlog, zakaj se e-poslovanje ne uporablja bolj intenzivno. ES in države članice lahko uvedejo ali okrepijo projekte za spodbujanje e-poslovanja v dobavnih verigah panoge, morda s posvečanjem večje pozornosti tistim panogam dobaviteljem ali strank, ki so same pomembne stranke, vendar imajo nizko raven uporabe e-poslovanja.

O SECTORAL E-BUSINESS WATCH

Sectoral e-Business Watch preučuje sprejetje in posledice IKT in e-poslovanja v različnih sektorjih gospodarstva. Nadaljuje dejavnosti prejšnjega »e-Business W@tch«, ki ga je uvedla Evropska komisija, GD za podjetništvo in industrijo, ob koncu leta 2001 v podporo politiki na področju IKT in e-poslovanja. Program temelji na okvirni pogodbi med GD za podjetništvo in industrijo ter podjetjem empirica GmbH, ki velja do konca leta 2010. Glavni ponudniki storitev, ki sodelujejo, so Altran Group, Databank, DIW Berlin, IDC EMEA, Ipsos, GOPA-Cartermill in Rambøll Management.

CONTACT INFORMATION

Evropska komisija

Generalni direktorat za podjetništvo in industrijo
Enota D4 "IKT za konkurenčnost in inovacije"
1040 Bruselj, Belgija
E-pošta: entr-innov-ict-ebiz@ec.europa.eu

Sectoral e-Business Watch

c/o empirica GmbH
Oxfordstr. 2, 53111 Bonn, Nemčija
Splet: www.ebusiness-watch.org
E-pošta: info@ebusiness-watch.org